dat wij in onze armoede, die altijd minder is dan de zijne, niet konden vernieuwen. De priesters die fortuin bezaten, moesten dan maar geen tractement willen hebben en zoo mogelijk minder bevoorrechte broeders ter hulpe komen. Arme kerkvoogdijen behoorden dan door rijke te worden gesteund.

En wanneer de Staat het mocht bestaan om de vrijheid van het woord aan banden te leggen, dan moest men eenvoudig weigeren te gehoorzamen. »St. Petrus heeft de goedkeuring van Nero niet afgewacht om in Rome zijn bisschoppelijken zetel op te richten."

Dit is van Roomsch standpunt mannelijke taal. Jammer dat men van Gereformeerde zijde zulke woorden niet verneemt.

Ons komt het voor dat in de toekomst de Academie van St. Raymond van beteekenis zal blijken.

Gemengd Nieuws.

Eene waarschuwing.

Daar Nederland nog al eens de eer geniet om door collectanten bezocht te worden, dunkt het ons niet verkeerd om eene waarschuwing uit een Duitsch blad over te nemen. Er trekken eenige Syrische en Armenische mannen door Europa, om geld voor liefdadige doeleinden te verzamelen; doch de zendeling L. C. Högberg, die te Tabris in Perzië arbeidt, waarschuwt voor die mannen. Hij verzoekt dezulken nooit te vertrouwen, maar de gaven die men voor de zending onder Syriërs, Armeniërs, Perzen en Joden over heeft, te zenden aan de zendinggenootschappen die hun arbeidsveld in den Kaukasus hebben.

Volgens mededeeling van Högberg, hebben sommige lieden in Syrië en Armenië, het collecteeren in Europa als een middel om te bestaan aangegrepen; het volk noemt die lieden »Hatjakoff," dat is kruisroovers. In Rusland treden die bedriegers op als pelgrims uit het Heilige Land en verkoopen aan de bijgeloovige boeren. relequiën van het kruis van Christus enz In Protestantsche landen geven zij voor dat zij gelden verzamelen voor inrichtingen van weldadigheid. In het verloopen jaar heeft een zekere Kascha Mosche voor een niet bestaand reddingshuis gecollecteerd; deze man leeft thans van het aldus gestolen geld met een Duitscher, die hem de noodige »berichten" schrijven moet. Een zekere Rabo Benjamin, een man van niet de minste ontwikkeling, die in zijn vaderland voor een dronkaard bekend staat, is weder op reis gegaan om de kennismaking met zijn hoog geplaatste Protestantsche vrienden te vernieuwen Van het geld dat hem vroegere collecte reizen opbracht heeft hij een huis gebouwd en prachtig laten inrichten. Een Syriër, Simon geheeten, kon een door hem gekocht stuk land niet betalen, daarom ging hij in het vorige jaar voor de »vervolgde Syriërs" collecteeren. Een ander Koscha Georgis genoemd, heeft met gecollecteerde gelden een tuin gekocht. waarvan hij thans goed leven kan. De goedmoedigheid der Europeesche protestanten wordt beloond door de spottende opmerking van de »Kruisroovers", dat het rijkelijk genot van de zuivere melk van het Evangelie hen tot eenvoudige kinderen gemaakt heeft.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

Tot afdoening.

Het aantal vragen groeit in den laatsten tijd zoo, dat we ditmaal eens voor een keer de geschiedenis van Kees den staljongen laten rusten, om behoorlijk antwoord te kunnen geven op velerlei. Want gelukkig zijn de meeste vragen alles behalve »zonder leering": op enkele zullen we de vragers langs een anderen weg dan dezen antwoorden.

Een vraag over »vurige kolen op iemands hoofd hoopen" is nog kort geleden uitvoerig behandeld. Onze vriend K. de G. zal dus goed doen dat eens na te lezen.

Wat aangaat de uitdrukking: »spijkers op laag water zoeken", waar al velen en ook wij meer over gesproken hebben. 'T is geloof ik Bilderdijk die zegt, dat hij niet weet wat het beteekent en waar 't vandaan komt. Wat dit eerste betreft, zoo bedoelt men er mee: redenen, oorzaken, beschuldigingen, in 't kort allerlei te zoeken waar het eigenlijk niet te vinden is, wat men dan ook zelf heel goed weet. Maar hoe is men nu aan die uitdrukking gekomen?

Ik geloof zóó:

Als 't laag water is komen er veel dingen bloot die anders bedekt zijn. Op vele plaatsen gaan kinderen en menschen dan uit om schelpen, zeedieren en zoo meer te zoeken. Hier in Amsterdam zal men wel geen schelpen of zeedieren bij laag water in de grachten vinden, maar gezocht wordt er toch — naar allerlei, uit de drie rijken der natuur, naar „onbeschrijfelijke" dingen. Wat men echter ook op laag water, in den modder niet zal zoeken — spijkers. Want die zinken door hun zwaarte er in weg en liggen niet bloot. Wie dus toch spijkers daar zocht, ging iets zoeken wat hij zeker was niet te vinden, en zoo wordt alles duidelijk

Wie het beter weet, mag het echter gerust zeggen.

En nu van het laag water tot de visschen, of liever tot de zeedieren.

Een onzer lezers, de heer F. G., schrijft namelijk:

„Er is (hier) een walvisch te zien geweest en door menig groot en klein mensch is dat grootsche scheppingstuk Gods ook bezichtigd.

Jammer maar, dat ook deze tentoonstelling weer dienen moest om aan den kundigen Hollandschen uitlegger gelegenheid te geven om voor het publiek uit te spreken, »dat Jonas dus niet in den walvisch geweest is, want dat het zichtbare kleine keelgat van het monster dit hier klaarblijkelijk bewees." Een eenvoudige vrouw onder het publiek gaf echter dadelijk bescheid aan dezen wijsgeer met de aanhaling van de woorden uit het boek van Jona, Hoofdst. 1:17. »De Heere nu beschikte een *grooten visch*."

Terecht zegt onze geachte lezer verder:

„Mijns inziens hangt er toch wel veel van af, welken indruk nu door zulk bezoek aan dien visch wordt achtergelaten.

Toen ik nog eens over het gehoorde nadacht in verband ook met de wijze waarop deze dieren hun voedsel bekomen, n.l. door het eenigen tijd in den muil of vergaarbak in het ondergedeelte van den kop te bewaren, hetgeen mij niet zoo algemeen bekend voorkwam, overleide ik of het toch mogelijk is dat wij naar de uitspraak des Heeren in Matt. 20:40 werkelijk aan een walvisch moeten denken, en Jona de profeet in die bewaarplaats of eerste maag is bewaard gebleven. Dit zou echter niet *naar de letter* overeenkomen met hetgeen van Jona's verblijf in den buik of in het ingewand van den visch staat geschreven."

En dan ten slotte:

»Zie, geachte heer! gelijk het mij verder ging zullen er zeker nog velen op kantoor, werkplaats of in de school nog heel wat over dit onderwerp hooren spreken, hetzij tot bevestiging of tot ontkenning van hetgeen in de Schrift daarvan wordt gemeld.

Mocht nu bij wijze van nabetrachting, tot leering, maar bovenal tot bevestiging van Gods Woord nog een enkel woord daaraan door u toegevoegd worden, dan zou het bezoek aan »den grooten visch" nog menigeen tot een aangename en gezegende herinnering kunnen zijn."

We willen dat heel gaarne doen. Onze vriend schrijft nog meer. O.a. dat de Heere machtig is om, al heeft een walvisch een zeer nauwe keel, toch Jona te doen inslokken en zoo voort, wat volkomen waar is.

Doch al staat dit *vast*, we behoeven het hier niet eens aan te voeren. Want de »eenvoudige vrouw" had volkomen gelijk. Het woord »walvisch" beteekent in de Schrift niet alleen dat dier 't welk wij er nu onder verstaan, maar alle groote zeedieren. Het woord beduidt dan ook niet anders dan *groote visch*. Door welken bepaalden visch Jona werd ingeslokt weten we niet. Oudtijds kwam het meer voor dat men één naam aan verschillende dieren gaf, zooals blijkt uit de woorden: *poes* en *bok*. Het is dus als staat in Jona 1:17, en wie uit dien walvisch iets wil halen tot bestrijding van Gods Woord, toont enkel en alleen zijn eigen onverstand.

De levensverzekering.

Eens liep Hendrik met zijn vader op straat. Zij kwamen aan een groot huis. Hij zag boven de deur een bord en daarop stond in groote letters: LEVENSVERZEKERING.

»Hè vader! wat beteekent dat?" vroeg Hendrik. »Kan iemand zijn leven verzekeren? Gaat hij dan niet dood?"

»Neen, jongenlief", sprak de vader, »dat zou men wel denken, maar het is zoo niet. Het wil zeggen dat wie alle jaren een som geids betaalt aan de heeren van die verzekering, als hij oud geworden is zooveel krijgt, dat hij de laatste jaren niet behoeft te werken om te leven; of als hij sterft krijgen zijn kinderen het geld."

»O, dat is heel wat anders", zei Hendrik. »Is u ook in een levensverzekering vader?"

»Ja zeker, Hendrik, en uw moeder ook."

»En kost dat veel geld alle jaren?

»O neen! het kost in *onze* levensverzekering *niets*."

»Wel dat is aardig", zei Hendrik, »daar moesten allen menschen in gaan."

»Ja dat wou ik ook wel", zei vader, »maar zij doen het toch niet. De een wil het niet *om niet* hebben; de ander denkt, het is niet noodig en zoo blijven er velen uit."

»En is ook hier de levensverzekering waar u in is vader?" vroeg Hendrik.

»Neen mijn jongen? Die levensverzekering is ver van hier; heel hoog boven de wolken. De Heere in den hemel is 't die mijn leven verzekerd heeft, en dat is eigenlijk de eenige en de beste verzekering. De Heere Jezus zegt: »die in Mij gelooft zal niet sterven in eeuwigheid. Hij zal leven al ware hij ook gestorven." En omdat ik in dien Heere Jezus geloof, weet ik ook dat mijn leven zeker is, en ik hoop dat gij ook spoedig in *die* levensverzekering zult gaan. Zooals ik zei, kost het niets, het wordt gegeven zonder prijs en nooit weer afgenomen."

Den raad, dien vader aan Hendrik gaf, vrienden, zou ik u allen willen geven. »Ik geef," zegt de Heere Christus, »den mijnen het eeuwige leven", en Hij kan dat doen want het is gelijk gij misschien dikwijls hebt gezongen:

»Hij steeg uit 't graf door eigen kracht
Want Hij is God, bekleed met macht."

en dan is ook waar:

»Die met geloof op Jezus ziet,
Die vreest voor dood en helle niet."

HOOGENDIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Ned. Geref. Kerken.

BEURTZ: Harderwijk, J. J. Impeta te Alphen aan den Rijn, D. Koffieberg te Barneveld en J. J. Westerbeek van Eerten te Mijdrecht.

BEROEPEN: Alblasserdam, G. van Goor te Bunschoten. — Harlingen, P. D. de Groot te Rinsumageest. — Veenendaal, G. Ringnalda te Utrecht. — Maasland, C. W. E. Ploos van Amstel te Gerkesklooster. — Weesp J. Hania Pzn. te Oosterbierum. — Oostwolde (Oldambt), W. Breukelaar te De Leek. — Berlicum (Fr.), A. L. Ruijs, candidaat te Greveldunge-Capelle.

AANGENOMEN: Zwolle, C W. E. Ploos van Amstel te Gerkesklooster.

BEDANKT: Utrecht, J. H. Feringa te Klundert. — Voorthuizen (3de maal) C. L. F. van Schelven te Oude en Nieuwe Wetering. Arnemuiden, J. Brouwer te Naaldwijk. — Bussum, J. Hania te Oosterbierum. — Meppel, J. Hania te Oosterbinrum. — Amerongen L. Spoel te Kampen. — Hoogeveen en Maasland, C. W. E. Ploos van Amstel te Gerkesklooster. — Schoonhoven en Willige Langerak, H. J. Reuijl te Amstelveen.

Christelijke Gereformeerde Kerk.

BEROEPEN: Garrelsweer, K. M. R. Veldman te Arum. Sexbierum, J. Robbert te Lutten.

AANGENOMEN: Garrelsweer, K. M. R. Veldman te Arum.

BEDANKT: Driesum, L. Bouma te Terneuzen. — Mariënkerke, H. J. Willering te Gees. — Wanswerd, L. Bouma te Terneuzen.

Synodale Genootschapskerk.

BEROEPEN: Schiedam. J. Hoogenraad te Wageningen. — Slochteren. L. Balk te Grijpskerk (Gr.) — Ellekom bij Arnhem, H. Wildeboer Jzn. te Oudewater. — Bunschoten, K. Bouma Bz. te Bennekom. — Veen. H. J. Bisperinck te Waspik. — Geldrop, A. Buijsing Damsté Pz. te Oldenzaal. — Niekerk en Vliedorp, B. de Planque te Gendringen. Rouveen, B. J. van Heijningen te Kesteren — Nieuw-Beijerland, T. J. Ringeling te Nederlangbroek, — Haaften, J. G. Bruining te Schoonhoven. — Benigenburg (N.-H), A. L. Th. van der Ven, cand. te Leiden. — Zaandijk C. G. Menzel te Zoelen. — Surhuisterveen. C. Lijfering te Noordwijk. — Oosterwierum, P. Bruining te Knijpe.

AANGENOMEN: Maurik, W. Mallinkroth, laatst te Samarang. — Ammerstol, A. E. van Deinse te Heemskerk.

BEDANKT: Steenwijk, D. J. Karres te Genemmiden. — Kortenhoef, P. Jurrema te Windesheim. — Vinkeveen, W. Mense te Heteren. — Benschop, IJ. Bootsma te Zoetermeer en Zegwaart — Vlissingen, G. F. Haspels te Kolmschate. — Oldemarkt, W. van der Beke Callenfels te Delden. — Hemelum, E. Stjberda te Hindeloopen. — Akkool, J. J. de Kat Angelino te Deil. — Gouderak, B. van Meer te Meteren (bij Geldermalsen). — Zuidhorn, A. F. H. Blaauw te Elst bij Nijmegen. — Alkmaar. H. Wildeboer Jzn. te Oudewater. — Spijkenisse A. M. E. Jungius te Poortugaal. — Drachten, C. F. M Deeleman te Heinoo.

Geabonneerden op DE HERAUT wordt beleefd verzocht, de abonnementsgelden over het kwartaal, geëindigd 31 Maart j. l., ten bedrage van f 1,20, per postwissel over te maken.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden. J. A. WORMSER,

Directeur-Uitgever.

PS. Inteekenaren op de premie „E voto Dordracano" wordt herinnerd dat den 1sten APRIL j.l. de derde termijn van f 0.75 per exemplaar te voldoen is. Men zal mij verplichten door met dat bedrag den postwissel te verhoogen.

Amsterdam, April 1892.

Advertentiën.

De Heere schonk ons heden een welgeschapen *DOCHTER*.

D. BAKKER,
M. BAKKER—v. D. BOM.

Apeldoorn, 29 Maart 1892. (170)

Heden overleed onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder,
GERRITJE HOLSTEIJN,
Wed. van REIJER VAN AKEN,
in den ouderdom van ruim negentig jaren.
Uit aller naam,
E. VAN AKEN.
Harderwijk, 28 Maart 1892.

Voorloopige Synode, te AMSTERDAM.

Vanwege de Kerkeraad te Amsterdam is aan de kerken toegezonden een exemplaar van de *Memorie van de Deputaten in zake de Vereeniging der Gereformeerde kerken, na onderlinge correspondentie, respectievelijk aan de kerken, door welke zij benoemd waren, aangeboden.*

Indien eenige kerk door verzuim of doordien zij niet voorkomt op de dusverre bestaande lijst van kerken, zulk een exemplaar niet heeft ontvangen, worde daarvan mededeeling gedaan aan het adres van den heer P. GOEDHUIJS, Heerengracht 192.

De kerkeraad voornoemd,
B. VAN SCHELVEN, *Praeses*.
H. W. VAN LOON, *Scriba*.

Amsterdam, 24 Maart 1892.

PENSION.

Bij eene deftige familie van beslist Christelijke richting, op een aangenaam gelegen buiten in Z.-H., bestaat gelegenheid tot opname en verpleging van een Heer of Dame, die behoefte heeft aan eene liefderijke verzorging met gezellig verkeer. Brieven franco onder Lett. A. B. aan het Bureel van dit Blad.

P. VAN EIJK.

FIRMA JOHANNES KRAMER & Co.,

Dam 15--17, Amsterdam.

Koopen en verkoopen EFFECTEN, vreemde COUPONS enz. Wisselen Gouden, Zilveren MUNTEN en vreemde Banknoten. Sluiten PROLONGATIËN en BELEENINGEN. Nemen gelden à DEPOSITO met rentevergoeding van 1/8 pCt. onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

In een gewaad dat past!!

VOETIUS Catechisatie over den Heidelb. Catechismus, met voorwoord van Dr. A. KUYPER, heb ik laten binden in twee banden, VOETIUS waardig, en lever deze zoolang de voorraad strekt voor f 6.50 franco per post, na ontvangst van postwissel. Bestel dus bij A. FISSCHER, Oude- en Nieuwe Boekhandel, *Utrecht*. Niet naar genoegen, geld terug.

Is verschenen bij **J. H. HULST**, 36 Grandville Ave., *Grand Rapids, Mich.*:

DE VERBONDSLEER IN DE Gereformeerde Theologie.

REDE, gehouden bij het overdragen van het Rectoraat aan de Theologische school te *Grand Rapids, Mich., N.-Amerika*, den 2den Sept. 1891, door

G. VOS, Ph. D.

Franco per post 35 CENTS. Amerik. geld.

Orgelhandel.

P. VAN LEEUWEN & ZOON,
Warmoesstraat 73, Amsterdam.
RUIME KEUZE in prijzen van f 65, f 85, f 100 etc.

Binnen enkele dagen verschijnt:

Individualisme en Socialisme.

TOESPRAAK, gehouden door **Prof. Dr. W. GEESINK**, op de **15de Jaarvergadering** van het *Nederl. Werklieden-verbond „Patrimonium"*, afdeeling Amsterdam.

A. FERNHOUT,
Amsterdam. Uitgever.

Te Koop voor den meestbiedende

drie compleete jaargangen van **DE HERAUT**, 1889, 1890, 1891 en een niet compleete van af 17 Juni 1888 tot en met December 1891, waarvan ontbreken de Nos. 559, 609, 620, 673, 690 en 701.

De jaargangen zijn alle goed onderhouden en ieder afzonderlijk te verkrijgen.

Brieven franco, lett. C. D., bur. van dit blad.

Te Koop gevraagd:

Henry & Stakhousen, Bijbelverklaring.
P. Maastrigt, Godtgeleerdheidt, compleet of gedeelten.
Lange, Bibelwerk Alte Testament.
Prijsopgave fr. p. post aan G. AMSING, Boekh. te *Leeuwarden*.

MEYLINK & PIERON,

Rozengracht 10, Amsterdam,

leveren:

Een ijzeren vaste ronde **TUINTAFEL**, 50 cM.
4 dichtslaande **TUINSTOELEN**,
4 **VOETENBANKJES**, eikenhout geschilderd,
à f 11.—.

Dito, maar de **TAFEL** 60 cM. **f 11.75.**
De **TAFEL**, dichtslaande f 0.75 meer.

Verder **DICHTSLAANDE TUINBANKEN**, van af **f 4.—.**

Vaste **TUINBANKEN, CANAPÉSTOELEN, CANAPÉBANKEN, DRAAIENDE TUINTENTEN**, enz. enz.

Voorts:

DERTIG soorten

FORNUIZEN,

door eigen personeel dezen Winter vervaardigd.

Prijzen f 8 tot f 150.

GOUDEN MEDAILLE voor BRANDKASTEN.

EEN UITNEMEND GESCHENK VOOR JONGELIEDEN

Een uitverkoren vat.

Het leven van Johannes Calvijn, aan het Nederlandsche volk verhaald.

Met voorrede van

Ds. J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL,

en portret van CALVIJN.

Prijs f 1.20, gebonden f 1.80.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

De **veertiende aflevering** verscheen van:

DE Heidelbergsche Catechismus

IN

Twee en Vijftig Leerredenen,

DOOR

H. HOEKSTRA,

Predikant bij de Nederduitsche Gereformeerde Kerk te Utrecht.

25 afleveringen à 3½ bladz. groot formaat, compres gedrukt, à f 0.15 de aflevering.

In geen geval wordt meer dan f 3.75 in rekening gebracht; ook niet indien het werk meer dan 50 vel mocht beslaan.

Amsterdam. J. A. WORMSER.

Uitgaven van J. A. WORMSER, te Amsterdam.

WERKEN van Dr. A. KUYPER.

Het werk van den Heiligen Geest.

Deel I. **Voor de kerk in haar geheel**; Deel II en III. **Voor de enkele personen.** In fraaien stempelband f 8.90; ingenaaid f 7.50.

Afzonderlijke deelen zijn niet verkrijgbaar.

Dagen van Goede Boodschap.

I. In den Kerstnacht. II. De Paaschmorgen. III. Op den Pinksterdag. IV. Oud- en Nieuwjaar. Prijs van de geheele serie in vier fraaie stempelbanden f 5.60; in vier deelen ingenaaid f 3.60 Elk deel is op zichzelf compleet en verkrijgbaar, geb. à f 1.75, ing. à f 1.20.

Gomer voor den Sabbath.

Meditatiën over en voor den Sabbath.

In stempelband f 2.40; ingenaaid f 1.90.

Tractaat van den Sabbath.

Historische dogmatische studie,

Prijs f 1.60. Gebonden f 2.10.

Voor een Distel een Mirt.

Geestelijke overdenkingen bij den Heiligen Doop, het doen van Belijdenis en het toegaan tot het Heilig Avondmaal.

Ingenaaid f 1.80. — In stempelband f 2.30.

Uit het Woord. Bijbelstudiën.

Eerste serie, deel II. Tweede serie, deelen I, II, III. Prijs per deel f 3.40. Gebonden f 3.90. Deel I en II van de Eerste Serie zijn uitverkocht.

De Vleeschwording des Woords.

Prijs f 1.90. Gebonden f 2.40.

Tractaat van de Reformatie der Kerken.

Aan de zonen der Reformatie hier te lande aangeboden op Luthers vierde eeuwfeest.

Prijs f 2.50.

De twaalf Patriarchen.

Bijbelsche Karakterstudiën. Prijs net ingebonden f 1.—, ingenaaid f 0.75.

De drie Formulieren van Eenigheid,

voor kerkelijk en huiselijk gebruik, benevens het **Kort Begrip der Christelijke Religie**, uitgegeven door de Predikanten C. A. RENIER en B. VAN SCHELVEN. *Achtste Vijfduizend.* Prijs gecartonneerd f 0.40; 25 ex. f 9.50; 50 ex. f 18.—. In rood linnen stembelband f 0.90. Dezelfde uitgave met wit papier voor handteekeningen f 1.25.

Calvinisme en Revisie.

(Eerst verschenen in The Presbyterian and Reformed Review, Juli 1891).

Prijs f 0.50.

Separatie en Doleantie,

(72 pagina's groot 8°.) **Prijs f 0.50.**

Scolastica.

Het geheim van echte studie. 2de druk. Prijs f 0.40.

„Is er aan de publieke Universiteit ten onzent plaats voor eene Faculteit der Theologie?"

REFERAAT voor de meeting, gehouden ter gelegenheid van de tiende jaarvergadering der Vereeniging voor Hooger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag.

Prijs f 0.60.

„Sion door recht verlost."

TIJDREDE. Prijs f 0.50.

Tweeërlei Vaderland.

Prijs f 0.50.

MARANATHA.

REDE ter inleiding van de DEPUTATEN-VERGADERING, gehouden te Utrecht op 12 Mei 1891

Prijs f 0.25.

Bij getallen ter verspreiding tot verminderden prijs.

HET SOCIALE VRAAGSTUK en de Christelijke Religie.

REDE ter opening van het SOCIAAL CONGRES, den 9den November 1891.

Prijs f 1.—.

Handenarbeid.

Overdruk (*ter verspreiding*) uit »De Standaard". Prijs f 0.15; 25 ex. f 3.—; 50 ex. f 5.—; 100 ex. f 8.—.

Vrije Universiteit.

De ovatie, aan de nagedachtenis van Amos Comenius dezer dagen gebracht, heeft weer getoond, hoe onze geleerde wereld voor het meerendeel buiten de *geloovige* wetenschap staat. Ik dacht zoo, onder het lezen van al dat huldebetoon aan den innig vromen opvoeder der jeugd, aan de woorden onzes Heeren: »gij bouwt de graven der profeten op, en versiert de grafteekenen der rechtvaardigen en zegt: indien wij in de tijden onzer vaderen waren geweest, wij zouden met hen geen gemeenschap gehad hebben aan het bloed der profeten." Thans eeren dezelfde mannen de nagedachtenis van *dezen* apostel van het onderwijs, gegrond op en uitgaande van Gods Woord, die voor het meerendeel voorstanders zijn van de school, waar het Evangeliezout geweerd is, van een hoogere wetenschap, die niets meer weten wil van gebondenheid aan het Woord van God. Wanneer Comenius in onze dagen geleefd had — hoe luide zou hij niet hebben geprotesteerd tegen de tegenwoordige richting van het onderwijs, en aangetoond, hoe weinig men hem had verstaan in hetgeen in het diepst zijner ziel omging. In een zeer lezenswaardig hoofdartikel heeft de redactie van *de Standaard* daarop gewezen (zie *Standaard* 30 Maart). Voor ons is het echter een troost, op te mogen merken hoe de eeuwige beginselen, die in Gods Woord zijn gegrond, alléén blijven, terwijl alle andere theoriën en stelsels worden verdrongen en verwisseld door nieuwe. Al wil men er tegenwoordig niets van weten, — al neemt men tegenwoordig zijn toevlucht tot een godgeleerdheid zonder de geopenbaarde Godskennis en benoemt men een man als de heer De Bussy tot hoogleeraar in de theologie, door een gemeenteraad, waarin ook de Israëliet meêstemmen moet, zonder de *ongerijmdheden* van dergelijke toestanden zelfs in te zien — toch zal éénes een geslacht verrijzen, dat ons rechtvaardigen zal in ons streven, en erkennen, dat alleen de eeuwige beginselen van Gods Woord het uitgangspunt en fondament kunnen zijn voor des menschen denken en weten. Daarom zullen wij stil voortgaan. De toekomst behoort aan onzen Christus en dus aan zijn volk. Lauweren voor dezen tegenwoordigen tijd zoeken wij niet De Heiland heeft het kruis gedragen, doch is van den Vader in eeuwigheid tot Koning gezalfd. Zijn discipelen zijn in de wereld vervolgd van plaats tot plaats (gelijk een Comenius en anderen) doch zij hebben niet te vergeefs gestreden en blijven hopen; en zoo zal het zijn tot het einde toe. Daarom blijven ook wij elkander toeroepen; »God van den hemel, die zal het ons doen gelukken, en wij, zijne knechten, zullen ons opmaken en bouwen."

W. HOVY.

GEDRUKT TER KON. NED. STOOMDRUKKERIJ, WARMOESSTRAAT 106, AMSTERDAM.